

Департамент освіти Вінницької міської ради

Комунальна установа «Міський методичний кабінет»

Громадянсько-патріотичний напрям виховання учнівської молоді на уроках і у позаурочний час

Вінниця 2017

Громадянсько-патріотичний напрям виховання учнівської молоді уроках і у позаурочний час

За наслідками роботи творчої групи вчителів міста Вінниці з громадянсько-патріотичного виховання в рамках роботи міського методичного об'єднання класних керівників міста.

Посібник на допомогу вчителю та класному керівнику у формуванні національної свідомості учнів містить розробки уроків та позакласних заходів за напрямом громадянсько-патріотичного виховання молоді.

Творча збірка призначена для вчителів, керівників гуртків, класних керівників та широкого педагогічного загалу.

Зміст

I. Вступ.....	4
II. Розробки уроків	
• Урок історії 5 клас «Патріоти живуть серед нас» Нагорна В.І. (ЗШ №35).....	6
III. Розробки позакласних заходів	
• «Символ українського героїзму» (героям Крут присвячується) Хацьола Я.В., Мартинюк О.В. (ЗШ№26).....	12
• «Дякуємо Вам за гідність і відвагу» Добранська Л. І., Фалейтор Л.Г. (ЗШ №27).....	21
• Сценарій виховного заходу, присвяченого Дню Гідності і Свободи НВК №29 Демченко Р.В.	29
• Сценарій зустрічі учнів НВК: школи-колегіуму № 29 з учасниками АТО Драч Г.І.	34
• «Жінки в історії України» Літературно-мистецька композиція Кіслова В.А. (ЗШ №33).....	42
• «День захисника Вітчизни» Пшелуцька Л.О. (ЗШ №34).....	59
• «Ми – нащадки козаків» Закусило Л.М. (ЗШ №32).....	65

Вступ

В умовах сьогодення проблема громадянсько-патріотичного виховання в Україні набуває особливої актуальності. Перед сучасною школою постає важливе завдання – формування громадянина-патріота, здатного розбудовувати суверенну Україну, життєво компетентної особистості з високим рівнем інтелектуального і духовного розвитку. Як зазначено у Концепції громадянського виховання особистості, в умовах розвитку української державності саме громадянське виховання «покликане виховувати особистість чутливою до свого оточення, долучити її до суспільного життя, в якому права людини виступають визначальними»

Громадянсько-патріотичне виховання здійснюється, в першу чергу, в навчальному процесі. На уроках літератури формуються моральні ідеали молоді на прикладах позитивних героїв. Фізика, біологія, географія допомагають зрозуміти розвиток природи та вплив людини на неї. Велика увага приділяється фізичній культурі та ОБЖ, саме на цих уроках формуються якості, потрібні майбутньому захиснику Батьківщини: сила, швидкість, спритність; діти отримують знання про традиції збройних сил країни. Вивчення історії дозволяє виховувати учнів на героїчних прикладах з минулого. У сучасних суспільно-політичних умовах, коли Україна ціною життя Героїв Небесної Сотні, зусиллями українських військових, добровольців, волонтерів відстоює свободу і територіальну цілісність, пріоритетного значення набуває громадянсько-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді.

Для того, щоб у наших дітей появилось почуття відповідальності, бажання відчувати себе громадянином, недостатньо тільки навчальних занять, необхідна система позакласної роботи. Процес виховання громадянина-патріота має охоплювати всіх учасників навчально-виховного процесу, сприяти формуванню у дітей та утвердженню у педагогів і батьків національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні громадянину України. Відповідно, всі заходи мають бути наповнені громадянсько-патріотичним змістом, стверджувати ідею спільності інтересів та взаємоповаги усіх громадян України, підтримувати прагнення

кожної особистості до духовного, інтелектуального, творчого та фізичного розвитку задля розквіту держави в цілому.

Патріотизм у сучасному розумінні— це відчуття того, що в моєму класі, школі, місті, країні все мене стосується, все залежить від мене. Це відчуття величезної відповідальності не лише за власну долю, а й за долю усієї країни, усього народу. Активна та ініціативна молодь - потужний ресурс для інноваційного розвитку будь-якої держави, рушійна сила сучасного суспільства. Молоде покоління особливо сприйнятливим до всього нового у політичній, економічній і соціальній сферах країни. У важкі часи сьогодення нашій державі необхідно виховувати патріотів, здатних вивести країну з економічної та моральної кризи, захистити Україну від будь-якого вторгнення ззовні та будь-яких проявів тероризму. Це формування у молодого покоління громадянського обов'язку, Конституційних зобов'язань, виховання почуття гордості за малу батьківщину, за місце, де ми живемо.

Методичний посібник містить розробки уроків та позакласних заходів на допомогу вчителю, класному керівнику та керівникам гуртків.

Нагорна Вікторія Іванівна

вчитель історії та правознавства, керівник МО суспільно – гуманітарних наук комунального закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 35 Вінницької міської ради». Педагогічний стаж 16 років. Кваліфікаційна категорія «Спеціаліст I категорії». Педагогічне кредо: «Знань ніколи не буває багато, а вчитись ніколи не пізно».

Урок історії «Патріоти живуть серед нас» (5 клас)

Тема уроку: Патріоти живуть серед нас

Мета: визначити, що є головним змістом історії, яку роль в історії відіграють історичні діячі; удосконалити навички роботи з історичними джерелами; розвивати вміння характеризувати історичного діяча; сприяти зацікавленості учнів до вивчення діяльності історичних діячів; підвищити самоповагу до себе як до нації.

Після цього уроку ви зможете:

- з'ясувати, хто ж є творцем історії;
- розповідати про життєвий шлях історичної особи;
- давати характеристику історичній особі;
- працювати з історичними джерелами;
- висловлювати своє ставлення до історичних подій, явищ і діячів, що запропоновані для вивчення

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Обладнання: підручник, проектор, презентація, роздатковий матеріал.

Основні поняття: історичний діяч, біографія, шляхта, народ, стани

Питання для роздумів: на вашу думку, хто творить історію?

Хід уроку

I. Організаційна частина уроку (Слайд 1)

II. Актуалізація опорних знань учнів (Слайд 2)

Закінчить речення (вчитель задає питання кожному ряду учнів)

1 ряд

- Історія – це... (наука про минуле людства)

2 ряд

- Учений-історик – це... (людина, що вивчає та досліджує історію)

3 ряд

- Писемні історичні джерела – це...(дерев'яні дощечки, глиняні таблички, берестяні грамоти, папірус, пергамент, папір та ін..)

1 ряд

- Наука, яка досліджує назви народів – це... (етноніміка)

2 ряд

- Місце, де зберігають і вивчають речові історичні джерела – це...
(музей)

3 ряд

- Наука про вимірювання часу в історії, про способи його обчислення, про послідовність подій у минулому – це.... (хронологія)

1 ряд

- Матеріал для письма, виготовлений зі шкіри ягнят або телят, -....
(пергамент)

2 ряд

- Усна та музична народна творчість, обряди та звичаї, що мають давнє походження, -.... (фольклор)

3 ряд

- Особисті спогади людей -.... (мемуари) (Слайд 3)

Визначте століття за роком:

64 р.	145р	1242 р.
1836 р.	2016р.	

III. Мотивація навчальної діяльності

Евристична бесіда

- Що вивчає історія як наука?
- Із чого вчені-історики дізнаються про минуле? (літописи, розкопки, архів)
- На вашу думку, хто такі історичні діячі, особи?
(князі, царі, полководці)
- А звичайні люди (землероби, гончарі, студенти, учні, робітники) можуть бути творцями історії? До цього питання ми ще повернемося наприкінці уроку.

IV. Сприйняття та усвідомлення навчального матеріалу

Оголошується тема та мета уроку (Слайд 4)

Оголошується проблемне питання (Слайд 5)

(Слайд 6) назва Галерея портретів історичних осіб.

Гра «Упізнайко!»

Вчитель. З якими особистостями ми вже знайомі? Що ми про них знаємо.
(Слайд 7) (Нестор Літописець, Володимир Великий, Данило Галицький, Петро Сагайдачний)

ФІЛЬМ -ОБГОВОРЕННЯ (П. САГАЙДАЧНИЙ)

<https://www.youtube.com/watch?v=vBJYoLUCdVU>

(вчитель задає питання до фільму)

Вчитель. Скажіть, будь ласка, що єднає цих особистостей?

(це історичні діячі, що працювали на благо людей та Батьківщини)

Вчитель. Хто ж такі історичні діячі, особи? (підручник стор. 65, учні читають)

Вчитель. Тепер, коли ми вже знаємо, хто такий історичний діяч, спробуємо колективно скласти план за яким ми можемо вивчати діяльність історичного діяча.

На вашу думку, що потрібно знати найперше? (учні складають самостійний план)

Вчитель. Давайте перевіримо нашу роботу з інструкцією в підручнику на стор. 68. (вчитель підсумовує)

Вчитель. На стор. 9 підручника знайдіть прізвище

Б. Мозолевський. Чи є інформація про нього для вас повною згідно інструкції на стор. 68? (Слайд 8), але що важливого про нього ми дізналися? (досліджував кочовий народ - скіфів)

Вчитель. І варіант опрацьовує термін « народ»

ІІ варіант ряду опрацьовує термін «стани» (стор. 65, 66 підручника)

Вчитель. Обговоріть ці терміни в парах (учні читають і обговорюють в парах)

Вчитель. Діти, дайте визначення термінам-словам «народ», «стани»
(учні відповідають).

Вчитель. Опрацюємо малюнок на стор. 67 «Князь Ігор збирає данину з древлян»,
опрацьовуючи схему на дошці

стани (селяни)

народи

стани (дружинники - воїни)

(древляни – слов'яни)

стани (князь)

(вчитель підсумовує вивчений матеріал)

Вчитель. На вашу думку, чи творять історію народи? (діти відповідають)

Вчитель. Складовою частиною народу є і невеликі групи людей, праця та здобутки яких вже увійшли в історію. (Слайд 9).

Зразковий ансамбль народного танцю «Барвінок». Я знаю, що у нас танцюють в «Барвінку». Скажіть (вчитель звертається до дітей, які танцюють в «Барвінку»), скільки зусиль та праці потребують ваші виступи? (учні відповідають)

Вчитель. Робота з портретами (чотири учня до дошки, портрети на дошці, крім М. Леонтовича)

І. Богун

М. Пирогов

М. Коцюбинський

М. Артинов

(- М. Пирогов - лікар, засновник військової хірургії, створив перший атлас топографічної анатомії людини ,

- І. Богун - український військовий діяч, козацький полководець захищав в 1651 році м. Вінницю від поляків, соратник Богдана Хмельницького,

- М. Коцюбинський - письменник, народився у Вінниці, автор твору « Тіні забутих предків»

- М. Артинов - архітектор м. Вінниці початку 20 століття, розбудував весь центр нашого міста, його споруди - водонапірна башта, готель « Савой», жіноча гімназія (нині школа № 2))

Вчитель. А в нас залишається ще одна особистість (вчитель зачитує)

- Український композитор, диригент, педагог, автор обробки найпопулярнішої різдвяної мелодії (учні відповідають - М. Леонтович) (Слайд 10) і запис «Щедрика» <http://muzofon.tv/search/>

Вчитель. Наступний портрет – (Слайд 11) Зої Ткаченко

- Подивіться на її очі. Як ви думаєте, які риси характеру притаманні цій людині? (розповідь вчителя про З. Ткаченко)

Вчитель. (Слайд 12) Микола Ващук – що ми знаємо про цю особистість? (учні відповідають)

Вчитель. Але не тільки перераховані особистості є творцями нашої історії, але і ваші батьки

(Слайд 13) Родина Літвінових (розповідь вчителя про батьків),

(Слайд 14) Родина Харченків (розповідь вчителя про батьків)

Вчитель. Я назвала всього лише представників класу, але знаю, що ви по-справжньому можете пишатися своїми батьками та своїми власними досягненнями(вчитель перераховує досягнення окремих учнів).

V.Узагальнення матеріалу

Вчитель. І на узагальнення нового матеріалу СТОР. 70 підручника

Давньогрецький історик ПЛУТАРХ казав.....

(роздуми учнів про те, чому потрібно вивчати в історії як позитивних, так і негативних особистостей)

VI. Підсумки уроку (Слайд 15) (Слайд 16)

Вчитель. - Кого ми з вами вивчили?

Вчитель. На вашу думку, хто ж така історична особа? (Слайд 17)

- На вашу думку, хто ж є творцем історії? (люди, народи, стани, групи людей)

Вчитель. Запам'ятайте наше з вами майбутнє залежить від нас тому, що **МИ – УКРАЇНЦІ !** (Слайд 18)

Хацьола Яна Василівна

Вчитель вищої категорії, старший вчитель, стаж роботи - 22 роки, працює над методичною проблемою «Використання диференційованого навчання на уроках української мови як стимул до самопізнання й саморозвитку учнів». У закладі «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 26 Вінницької міської ради» працює з 1999 року.

Мартинюк Олена Вікторівна

Вчитель вищої категорії, стаж роботи - 20 років, працює над методичною проблемою «Моделювання творчих завдань на уроках української мови для учнів як засіб спонукання до навчальної діяльності та мотивації саморозвитку учнів». У закладі «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 26 Вінницької міської ради» працює з 1996 року.

Виховний захід

«Символ українського героїзму»

Мета заходу:

- формування в учнів почуття патріотизму, любові до свого народу, його історії та героїчного минулого;
- вшанувати героїчний подвиг захисників незалежності нашої України;
- формування й розвиток мотивації, спрямованої на підготовку до захисту Вітчизни, на прикладі подвигу однолітків;
- виховувати почуття патріотизму, відданості своїй Батьківщині, любові до рідного краю, повагу до історичних пам'яток і шанобливе ставлення до героїчного минулого нашої держави.

- *Під пісню Марійки Бурмаки виходять ведучі зі свічками*

Ведучий читає молитву

Ведучий: Молимося за упокій душ безвинно вбитих слуг Божих, щоб простилися їм всякі прогрішення, добровільні і недобровільні. Щоб Господь оселив душі їх, де праведні спочивають. Милості Божої, царства небесного і відпущення гріхів їх у Христа, безсмертного Царя і Бога нашого, просімо. Господи, упокій душі вбитих слуг твоїх на місці світлому, на місці квітучому, на місці спокійному, звідки відійшов біль, печаль і зітхання; всяке прогрішення, вчинене ними словом, чи ділом, чи думкою, як благий і чоловіколюбчець Бог, прости їм. У блаженному успінні вічний упокій подай, Господи, повсякчас поминаним слугам твоїм і вчини їм вічну пам'ять. Амінь.

Ведучий: Добре кажуть: «Хто не знає свого минулого, не вартий свого майбутнього». І це дійсно так, бо так само, як дерево тримається на землі своїм корінням, так людина тримається на землі своїм минулим. Людина, яка не знає минулого – як перекотиполе, куди вітер подме, туди воно й котиться. Куди вітром приб'є – там і залишить своє насіння.

Саме тому ми повинні знати історію. А історія наша вмиє кров'ю і сльозами. Однією з найтрагічніших її сторінок є бій під Крутами.

Ведучий: У березні 1917 року в Україні розпочалася революція, український народ прагнув створення власної державності. 3 – 4 березня 1917 року в Києві була утворена Центральна Рада – найвищий законодавчий орган влади, який очолив авторитетний історик Михайло Грушевський.

Ведучий: 10 червня 1917 року Центральна Рада приймає I Універсал, що проголошує автономію України у складі Росії. А через 5 днів в Києві створюється перший український уряд – Генеральний Секретаріат, який очолив Володимир Винниченко.

Ведучий: 17 листопада 1917 року в Києві зібрався I Всеукраїнський з'їзд рад, але більшовицьке представництво на ньому було незначним, і провести рішення про

передачу влади радам робітничих і селянських депутатів не вдалося. Тоді делегати від більшовиків і лівих есерів переїхали до Харкова і там 25 грудня проголосили встановлення радянської влади в Україні.

Ведучий: За наказом головнокомандувача Червоної армії Криленка, наступ на Україну розпочали три армії під командуванням Муравйова, Березіна, Знаменського.

Ведучий: Регулярним військом більшовиків протистояли Український гайдамацький кіш Слобідської України, Галицько-Буковинський курінь Січових стрільців та загін київських студентів і гімназистів.

Ведучий: Хто вони, ці юнаки, 30 безвусих студентів Українського Народного Університету? Чому саме вони опинилися там?

Ведучий: ... Україна в огні!

Б'ється чайкою , захисту просить:

«Поможіть же мені

Зголосіться – і цього вже досить!»

Ведучий: Відгукнулись на те

Ще безусі юнці-гімназисти,

Військо ратно-святе –

Шабель-крісів щось трішки за триста.

Ведучий: І гукнули, як грім:

«Захистити, чи зовсім не бути!»

Термопілами їм

Стала крихітна станція Крути.

Ведучий: Хто вони? Звичайні хлопці, які жили, вчилися, закохувались, мріяли про своє майбутнє...

Відбувається бал

Вбігає юнак і читає звернення «До українського студентства»

(«Нова Рада» з 11 січня 1918 р.):

«Прийшов грізний час для нашої Батьківщини. Обсіла нашу Україну російсько-«большевицька» грабіжницька орда, і Україна, одрізана звідусіль, може врешті опинитись в дуже скрутному стані. Українська фракція центру Університету св. Володимира кличе студентів-українців усіх вищих шкіл негайно прийти на підмогу своєму краю і народові, одностайно ставши під прапор борців за волю України проти напасників. Треба за всяку ціну спинити той похід. Хай кожен студент-українець пам'ятає, що в цей час злочинно бути байдужим...

Записуйтеся до «Куреня Січових Стрільців», який формується з студентів Університету св. Володимира та Українського Народного Університету.

Сцена дискусії між хлопцями щодо мобілізації до війська:

- Хлопці, що будемо робити?
- Там, де йде запис добровольців, - там зараз наше місце.
- Друзі, це той шанс - бути потрібним своїй Батьківщині, землі, ходімо, без жодних вагань.
- А ти підеш до українського війська патріотів?
- Хотів би, та ні, не можу. У мене матуся хвора... Я один у неї... Якщо зі мною щось трапиться, це її вб'є.

- Зрозуміло. Петре, що скажеш ти, ти ж з-поміж нас розсудливий, поміркований?

- Ти розумієш, вони - це підготовлена команда професіоналів, вбивць, озброєні, навчені, а ми... А що ми, ми - хлопчаки, що ми можемо? Чи буде підтримка з фронту, допомога Петлюри?

- Голий ентузіазм, хлопчачий максималізм... А ще безмежна любов до Києва, такого рідного, любов до рідних...

- Зупиніться, про що ви говорите! Мене, тебе, нас можуть вбити... Смерть - це вже не гра у дорослі ігри...

- Що за дурниця! Де пункт збору?

- Хлопці, давайте на цю по-справжньому дорослу війну ми ВСІ підемо, ми гімназисти, це наш обов'язок, ми мусимо захистити свою батьківщину, землю.

- Батьківщину не вибирають, її справжні чоловіки захищають.

- Краще загинути стоячи, ніж вмерти на колінах скореним. Уперед до бою!

Прощання з дівчиною

Вона: Зажди... Бажання бачити тебе, твої очі, вуста, чути твій голос, слова: навіки разом! Понад усе ...

Він: Світлинка, мій світлячок! Ніхто, ніщо не в змозі нас розлучити: ні час, ні люди, ні вороги.

Вона: Стрілки настінного годинника – секунданти битви між любов'ю та розлукою. Благаю ... Не йди. Поряд з тобою – моя любов, справжня, гаряча, окрилена. Захисти її, будь поряд. Не йди ...

Він: Доле моя, мріє, скарб, небесний подарунок. Ти – моє сьогодні, завтра, мої задуми, мої крила! Дозволь піти, щоб повернутись. Не йти не можу. Я мушу, зрозумій мене. Зрозумій і відпусти ... Чекай, моє кохання!

Ведучий: ... І повезли їх у холодних вагонах на станцію Крути. А матері, дівчата з очікуванням і тривогою, молитвами виглядали своїх синів, хлопців.

**Учень у ролі гімназиста читає листа,
згадуючи маму.**

Сину, синку мій, моя кровинко,
Як без тебе, любий, буду жити?
Ти ж моя розрада – вся, дитинко,
Та не можу я тебе спинити.
І я ж тебе для радості ростила,
Щоб ти щастя мав – просила в Бога.
Але навалилась вража сила –
І Вітчизні необхідна допомога.
Хто ж ще захистить нам землю-мати,
Як не ти, синочку дорогенький.
Буду тебе, синку, виглядати,
Буде плакати моє серденько.
Ти такий ще юний, ясноокий ...
Так багато хочу ще сказати,
Та тепер нам лише сниться спокій,
І на бій тебе я мушу проводити.
Мужнім будь, бо Київ за тобою.
Й матері, й малесенькі сестрички.
Ой, спливає щастя за водою,
І не повернуть тої водички.

Сину, моя гордість і надія,
Ти повернешся, про це молю я Бога.
Й після перемоги заясніє
Наша зустріч біля отчого порога!

Учениця виконує пісню «Кленова балада»

Ведучий: Бій почався вранці. І українське військо, яке цілу ніч мерзло в земляних норах, почало боронити рідну землю. Вітер пробирав до кісток, а голі руки прикипали до металу зброї.

Ведучий: А на сході червонівся пружечок неба. Це були червоні козаки. Постріли лунали, від берега до берега лунко репала крига, і вбиті юнаки падали один за одним у білий сніг, який вже ставав не білим, а червоним.

Ведучий: Так тривало годину, а може, і дві. Потім в атаку пішла муравйовська піхота. Не милували нікого, рубали всіх підряд.

Ведучий: Протягом 5-ти годин українські підрозділи стримували атаки ворога. Проте незабаром, скориставшись кількаразовою перевагою чисельності, наступаючі зім'яли оборону і почали оточувати українські частини.

Ведучий: Розуміючи безвихідність свого становища та небажаючи здаватись в полон ворогові, бійці Студентського Куреня пішли в атаку і були майже всі знищені.

Ведучий: 27 студентів і гімназистів були захоплені в полон. Перед стратою гімназист Пипський почав співати гімн «Ще не вмерла Україна», який підхопили всі засуджені на смерть.

Ведучий: І далеко за Київ

Розкотився сто дзвін,
Як божественний вияв
Українських сторін.

Ведучий: Світ єднали ті Крути,
Ті звитяжні серця.
Краще – вбитим, ніж бути,
Як в отарі вівця!

Ведучий: ...Десять йшли проти ста,
І кидались грудьми на гармати,
Бо за ними свята
Країна стояла, як мати.

Ведучий: Ось останній набій
І остання гукає граната...
На життя без надій
Їм стояти, стояти, стояти!

Ведучий: Вже й літа, як вітри,
Проминули над вирвами круто...
Тих синів – сотні три –
Україні повік не забути.

**Спогади очевидців під музику
(слайди «Імена загиблих»)**

Ведучий: Подвиг українських юнаків під Крутами, що своєю кров'ю окропили святую землю в боротьбі за волю України, навічно залишиться в історії як символ національної честі... Вони - студенти, курсанти, школярі - виявилися у своєму

патріотизмові вище за класові інтереси і, коли постала потреба, без вагань віддали молоде життя в ім'я волі свого народу.

Ведучий: В масштабах всесвітньої історії ця битва зовсім невеличка. Вона не є зразком військового мистецтва. Просто це - символ нескореного духу нашої нації.

Учні всі разом промовляють слова: Вічна слава героям Крут!

**ПАМ'ЯТАЙ
ПРО КРУТИ!
29 січня 1918**

Добранська Лариса Іванівна

голова МО класних керівників, класний керівник 7 – В класу
комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№27 Вінницької міської ради»,
спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист

Фалейтор Людмила Григорівна

класний керівник 8 – Б класу
комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів №27 Вінницької міської ради»,
спеціаліст вищої категорії, старший вчитель

Сценарій виховного заходу

ДЯКУЄМО ВАМ ЗА ГІДНІСТЬ І ВІДВАГУ

Мета: виховувати глибокі патріотичні почуття, причетність і відповідальність за все, що відбувається в країні, вдячність тим, хто віддав за неї життя; формувати активну громадянську позицію школярів щодо єдиної, цілісної держави та захисту її кордонів, повагу, толерантність до інших народів, віру в краще майбутнє України.

Наочне оформлення: національна символіка: Державний Прапор, вишиті рушники, малюнки дітей.

*Нестиму я в душі український стяг
Й боротимусь за щастя і свободу,
Бо я обрав важкий і світлий шлях-
Служити українському народу!*

Хід заходу

Звучить пісня Т. Петриненко «Україна»

(Демонстрація відеокліпу «Україна»

<https://www.youtube.com/watch?v=XF3Rb-29Cl4>

Ведуча.

Тобі, Україно, мій мужній народе,

Складаю я пісню святої свободи.

Усі мої сили і душу широку

Й життя я віддам до останнього кроку,

Аби ти щаслива була, Україно,

Моя Батьківщино!

Ведучий. Сьогодні наш захід присвячений воїнам, які захищають незалежність нашої держави. 3 березня 2014 року наша країна перебуває у стані неоголошеної війни. Багато страждань випало на долю нашого народу за цей час, але він проявив свій незламний дух.

Ведуча. Сьогодні на Сході України йдуть військові дії, відбуваються криваві бої. Там вирішується доля і майбутнє України. Весь народ нашої держави об'єднався нині проти російського агресора. Сили АТО намагаються протистояти терористам. На полі битви – захисники, воїни.

Читець. Наші хлопці – титану міцніше!

Не беруть їх хай кулі та міни!

Хай Господь захищає сильніше!

Своїх героїв – синів України!

Ведуча. Ніщо так не об'єднує людей, як біда. Сьогодні вона на всіх одна ... Війна..., АТО..., хоч як би ми це не називали.

Ведучий. Хтось бере у руки зброю і йде захищати рідну землю, хтось допомагає фізично, фінансово, а хтось морально.

Ведуча. У прагненні підтримати наших відважних воїнів єднаються і дорослі, і діти. Так у багатьох населених пунктах нашої області проводять теплі зустрічі із своїми героями – земляками.

Ведучий. Тож сьогодні ми вітаємо наших героїв – воїнів-земляків, яких ми запросили, щоб сказати їм найщиріші слова вдячності за їх відвагу, мужність та героїзм.

Вчитель. Дорогі гості, захисники й герої нашої країни! Ми раді вітати Вас у нашому навчальному закладі. Ми дякуємо Вам за те, що, забуваючи про страх, про біль, про безпеку, Ви, незалежно від віку й роду занять, встали на боротьбу з ворогом. Кожен із Вас ясно усвідомлював, що може загинути в будь-яку секунду, але раз за разом піднімався в бій, захищаючи свій дім, свою родину, свою Батьківщину від ворогів, тому що кожен із Вас знав: «Що якщо не я, то хто ж».

(Перегляд відеофільму «Дай Боже нашим солдатам»)

<https://www.youtube.com/watch?v=8Rp9AxRjE9I>

Ведуча. А зараз ми гучними оплесками хочемо зустріти наших гостей, патріотів свого народу: Смішного Романа Вікторовича, Пасарара Юрія Анатолійовича та Шаловінського Дмитра Володимировича.

1 дівчина: Привітати ми хочемо Вас, дорогі гості, за народним звичаєм!

2 дівчина: Є у нас чарівний горщик, *(показує)*

Кладемо вам у цей горщик жита.

Щоб веселіше, радісніше стало жити.

3 дівчина: Та гілку дуба, щоб міцними і здоровими були, як він!

Мали сили здолати усі перепони, які є у житті.

1 дівчина: Та трохи гороху – щоб багатіли потроху.

2 дівчина: Та ще мірочку вівса – щоб частіше збиралась родина вся!

3 дівчина: А я вкину часнику – щоб всім були завжди до смаку!

Всі: Усе те, що промовляється, хай у майбутньому збувається.

Ведучий. Дорогі наші захисники, ми дуже хочемо, щоб у ці хвилини хоч на хвилю Вас залишили спогади війни.

Ведуча. Ми хочемо Вас підтримати, підбадьорити і подарувати від учнів нашої школи музичний дарунок.

Звучить пісня «Сто відсотків щастя»

Ведучий. 23роки Україна не знала війни. Наш народ пишався тим, що у буремні 90-ті Україні вдалося зберегти мир. Але війна не обійшла нашу державу тепер. Ще два роки тому ми з вами не знали дуже багатьох слів пов'язаних з війною, тепер же майже кожну родину так чи інакше опалило полум'я військових дій. Ще рік тому ми не особливо звертали увагу на слова «Слава Україні – Героям слава!», а тепер ці слова набули нового змісту.

Ведуча. Наразі вже точно зрозуміло,кому вони адресовані, і ні в кого немає сумнівів, що ці герої – хлопці, що зі зброєю в руках захищають крихкий східний кордон України, лікарі, які повертають поранених в АТО з того світу, волонтери, на плечах яких тримається наша армія.

Ведучий. Слова «Слава Україні – Героям слава!» перестали бути просто вітанням, це вже віддання шани найкращим, котрі у найважливіший момент нашої держави не злякалися і пожертвували собою заради своєї Батьківщини, а також є засвідченням справжнього патріотичного подвигу.

Ведучий. Коли перед очима кадри з новин, фото поранених та загиблих героїв, дивлячись їм у вічі, ми розуміємо, що вислів «душу й тіло ми положим за нашу свободу» став для сучасної історії української нації не просто словами з гімну, - це стало станом душі.

Хореографічна композиція «Лелеченьки»

Вчитель. А зараз слово надається нашим гостям.

Виступ гостей

Ведучий. Війна – це жах..

Ведуча. Війна – це руйнація...

Ведучий. Війна – це смерть...

Ведуча. Офіційно її немає, але вона поруч щодня.

Ведучий. Є люди, для яких Батьківщина більше чим життя – герої, які не вмирають.

Ведуча. У результаті бойових дій в Україні загинули 2905 людей (і це лише офіційні дані про тих, кого вдалося ідентифікувати та захоронити), в тому числі 28 дітей. Поранення отримали 7640 людей.

Ведучий. Дані про загиблих і поранених є приблизними – реальні цифри можуть виявитися значно вищими, оскільки сотні людей вважаються зниклими безвісти, а сотні тіл ще не опізнані. Солдати добровольчих загонів та регулярної армії віддали життя за кожного з нас!

Ведуча. Нам невідомі всіх їх імена,
Хто їх чекає, хто за ними плаче.

Ведучий. Де їхній дім, як їм болять війна,
Яке в них серце – щире чи терпляче.

Ведуча. Як страшно їм, коли усе горить,
Коли руїни, смерть перед очима,

Ведучий. І як в бою важлива кожна мить,
Які в них білі крила за плечима.

Ведуча. Нам невідомі мрії й здобуття,
Всі їхні рани, всі слова прощання,

Ведучий. Вони – солдати, що кладуть життя,
Заради нас і мирного світання.

Ведуча. І без імен помолимося за них,
За трошки вдачі світлої, простої.

Ведучий. У час зрад страшних і втрат таких гірких,
І без імен вони для нас герої.

Ведуча. Простим героям - ЧЕСТЬ І ШАНА,
Хто там на Ваші долі вплинув,

Ведучий. Хто там зберіг життя нам з Вами!

Тим ВІЧНА СЛАВА – хто загинув!

Ведуча. Схиляємо голови перед світлою пам'яттю тих, хто віддав своє життя, увійшовши в безсмертя.

Дівчата виходять із свічками.

Метроном відлічує хвилину мовчання, на екрані імена загиблих.

Виходять троє учнів-читців.

Прийшла в нашу хату тривожна година.

Хай кожен збагне собі в безлічі справ:

Все треба зробити, щоб жила Україна,

Щоб ворог підступний її не здолав.

І хай доведеться колись недоїсти,

Чи буде в кімнатах поменше тепла,

Але не дамо ми лихим терористам

Чіплять в нашім небі чужого орла.

В цей день хай єднає нас думка єдина,

Ми зло в нашім домі долали не раз.

Все треба зробити, щоб жила Україна.

Прийміть цей заклик, як Божий наказ!

Музично-хореографічна композиція «Повертайся живим»

Ведуча. Україна – мирна держава, українці – толерантні, ввічливі люди, які з повагою ставляться до кожної нації і мови.

Ведучий. Ми знаємо, що ми – єдині, що перемога буде за нами. Єдина Україна – іншого шляху у нас немає.

Ведучий. Дорогі наші захисники, ми, підростаюче покоління, обіцяємо рівнятись на Вас і стати справжніми патріотами своєї держави, боротися за волю, честь і за народ.

Ведуча. А Вам, шановні гості, бажаємо щастя й здоров'я, злагоди, добробуту, перемоги.

Ведучий. Хай збуваються мрії, покинуть тривоги.

Ведуча. Хай завжди буде мир на землі!..

Ведучий. Хай живе Україна! Слава Україні – Героям слава!

(показ відеокліпу і звучить пісня «Україна – це ми»)

Демченко Римма Володимирівна, класний керівник 11-А класу, вчитель фізики та математики комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гуманітарно-естетичний колегіум № 29. Вчитель вищої категорія, старший вчитель.

Творче кредо: Ідеал у самому тобі. Перешкоди до його досягнення, знову-таки, в тобі. Твій стан - це той матеріал, із якого ти маєш створити цей ідеал.

Педагогічне кредо: Вимогливість до учнів у поєднанні з повагою до їхньої особистості.

**Сценарій виховного заходу,
присвяченого Дню Гідності і Свободи
(захід супроводжується презентацією «Моя Україна»)**

Ведучий: Україна – це отча земля, рідний край, де ми народилися. Наша держава розташована в центрі Європи. Через усю Україну з півночі на південь протікає могутній Дніпро – одна з найбільших річок Європи. На берегах Дніпра розкинувся красень-Київ – столиця нашої держави. З півдня Україну омивають моря – Чорне й Азовське.

Ведучий: На заході здіймаються у небо вершини Карпат, а на півдні розкинулися Кримські гори. Густі ліси на півночі – це Полісся. А далі на південь природні пейзажі поступово змінюються, переходячи у вільні степи. Ось така дивовижна природа нашої України!

Ведучий: Україна – це територія гідності і свободи. Такими нас зробила не одна, а дві революції – наш Майдан 2004 року, який був святом Свободи, і Революція 2013 року – революція гідності. Це був надзвичайно важкий іспит для України, коли українці продемонстрували свою європейськість, гідність, своє прагнення до свободи. Яскравим виявом національно-патріотичних почуттів став національний Гімн України.

(звучить *Державний Гімн України*)

Ведучий: Моя ти рідна Україно, на прапорі твоїм блакить.

Багата й сильная країна, де жито в колосі шумить.

Пройшла ти час розрухи, голодомору й війни,

Розправили величні крила твої знедолені сини.

Ведучий: Із козаків ті Українці, що підняли тебе з руїн,

Й поставили тебе, убогу, на рівень інших всіх країн.

Тепер ти вільна, Україно, ніхто тебе більш не згнобить,

Ніяка сила не зламає і щастя нам не вкоротить.

Ведучий: Ми ворогів своїх здолаєм, могутні станем і міцні,

Свободу втримаєм руками й складатимем про це пісні.

За нашу правду і свободу життя спокійно віддамо,
Як наші предки воювали за наше щастя і добро.

Ведучий: Здобудем волю і свободу ми для онуків та дітей,
Здобудем славу і майбутнє для України та людей

Ведучий: Саме сьогодні, в цей час, ми маємо, як ніколи, проявити свою любов до рідної України. Зараз нашій країні дуже потрібно бути єдиною та згуртованою. Наші земляки, яких сьогодні мобілізовано до лав українського війська, з честю відвойовують та захищають кордони нашої держави, борються за її єдність та цілісність.

Ведучий: 13 листопада 2014 року Президент України Петро Олексійович Порошенко підписав указ про відзначення щорічно 21 листопада Дня Гідності та Свободи.

Ведучий: За цей час не одному поколінню українців довелося ціною власного життя здобувати право прийдешніх поколінь на незалежність.

Ведучий: 1991 рік – вписано в новітню історію України, як час, з якого почалася нова сторінка розвитку державності;

Ведучий: 2004 рік – прояв громадянської активності під час Помаранчевої революції;

Ведучий: 2013 рік – Революція Гідності, що призвела до політичних та суспільних змін в Україні;

Ведучий: Літо 2014 – подвиг українських військових та добровольців за єдність і незалежність України.

Ведучий: Перегорнемо сторінки історії

(відео «Євромайдан – 2014»)

Ведучий: Загиблі хлопці своїми життями спокутували цю вину за всіх! Це має пам'ятати кожен! Сьогодні, завтра, завжди. Без цього ми не зможемо

відбудувати свою країну!

Читець:

А сотню вже зустріли небеса...
Летіли легко, хоч Майдан ридав.
І з кров'ю перемішана сльоза...
А батько сина ще не відпускав
Й заплакав Бог, побачивши загін –
Спереду – сотник, молодий, вродливий,
І юний хлопчик в касці голубій,
І вчитель літній – сивий-сивий.
І рани їхні їм вже не болять...
Жовто-блакитний стяг покритим їм тіло...
Як крила ангела, злітаючи назад,
Небесна сотня в вирій полетіла...

Ведучий: Трагічні події в Україні, починаючи з листопада 2014 року, тривожать та не залишають байдужими жодного громадянина країни. Кожному з нас необхідно усвідомити, за що боролися учасники Євромайдану і заради чого пожертвували своїм життям Небесна сотня та воїни, які загинули і гинуть у боротьбі за свободу, цілісність та єдність держави. Вшануємо їх пам'ять хвилиною мовчання

(на екрані імена загиблих, стук серця)

Ведучий: Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!..

Шуми, Україно, як вільні ліси,
Як вітер в широкому полі.

Ведучий: До суду тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі:
Стоять твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.

Ведучий: Стоять, присягають тобі на шаблях
І жити, і вмерти з тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою!

Ведучий: Нехай ніхто не половинить твоїх земель, не розтина,
Бо ти єдина, Україно, бо ти на всіх у нас одна.
Одна від заходу й до Сходу, володарка земель і вод –
Ніхто не ділить хай народу, бо не поділиться народ.

Ведучий: Сьогодні життя в Україні змінюється на очах, постає стара, як ця
земля, держава – вільна, незалежна, осяяна сонцем Україна. Ми –
частинка народу. І нам творить нову історію держави.

Ведучий: Ще в 1 ст. нашої ери римський філософ Цицерон на публічному
виступі сказав: *«Люблять Батьківщину не за те, що вона велика,
а за те, що вона твоя»*. То ж любіть свою країну, навчайтеся,
ставте перед собою мету та досягайте її.

(звучить пісня «Україна – це ти...»)

Драч Галина Іванівна, вчитель української мови та літератури комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гуманітарно-естетичний колегіум № 29». Вчитель вищої категорії, вчитель методист.

Життєве кредо: Головне в житті – не піднятися вище за інших, а піднятися вище за себе.

Професійне кредо: «Не буде вогника у Вас – Вам ніколи не запалити його в інших». В.Сухомлинський

Сценарій

зустрічі учнів НВК: школи-колегіуму № 29

з учасниками АТО

Слайд:

*Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер, і трави, і води.
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди.*

Ведуча: Моя найкраща в світі сторона.
Чарівна, неповторна Україна!
Для мене в цілیم світі ти – одна
І рідна, й мила, дорога, єдина.

Ведуча: Ми всі малі пагінчики твої
Прийшли у світ, щоб в нім добро творити.

Хоч може й кращі є на цій землі краї,
Та нам судилось в Україні жити.

Ведуча: Ми – патріоти, дочки і сини,
Для твого блага все в житті здолаєм
Бо ти найкращий, краю мій ясний,
Вітчизну й матір ми не вибираєм.

Ведуча: А просто любимо, бо це земля свята,
Вона нас народила і зростила,
Вітчизною ми звемо неспроста,
Бо нам вона дала і душу, й крила.

Ведуча: Сьогодні до нашої школи завітали шановні гості. Це українські воїни,
учасники АТО. Дозвольте їх представити.

представлення учасників АТО

звучить пісня «Мій рідний край»

Ведуча: У глибину віків сягає історія нашого народу. Україна виплекала
Запорізьку Січ, славетну Києво-Могилянську академію, виколисала
велетнів сили і духу, таких як Петро Сагайдачний, Богдан
Хмельницький, Іван Сірко, Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Іван
Франко, Леся Українка, Михайло Грушевський. Цей перелік можна
продовжити й іменами наших сучасників, які примножують славу
Батьківщини.

Ведуча: На білому світі є різні країни,
Де ріки, ліси і лани.
Та тільки одна на Землі – Україна,
А ми – її доньки й сини.

Ведуча: Усюди є небо, і зорі скрізь сяють,
І квіти усюди цвітуть.
Та тільки одну батьківщину ми маєм,

Її Україною звать

Ведуча: Щодня ми пізнаємо для себе свою країну: вивчаємо історію, знайомимось із звичаями, традиціями, обрядами, милуємося мальовничими краєвидами України й усвідомлюємо, що вона в нас одна – єдина, як ненька.

Ведуча: Саме від любові до матері розпочинається любов до Батьківщини. Україна – земля, яка з давніх часів славилася своїми родючими землями і добрими людьми. Світ знає багато талановитих українців: поет Тарас Шевченко, вчені Олександр Вернадський та Борис Патон, лікар-кардіолог Микола Амосов та багато інших. Ці люди рознесли славу про нашу Україну по всьому світові. А що будуть говорити про Україну завтра, залежить від нас.

Ведуча: Тож дай нам Бог у мирі всім прожити,
Щоб наші руки знали ремесло.
Життя любить. А ще людей любити,
Щоб легко і щасливо нам було.

(звучить пісня «Лелеча доля»)

Ведуча: Велична і свята, моя ти Україно,
Лише тобі карать нас і судить.
Нам берегти тебе, соборну і єдину,
І нам твою історію творить!

Ведуча: О, рідна Україно!
З Донбасу до Карпат, від Прип'яті до Криму.
Немає значення де Захід, а де Схід...
Лиш головне, щоб не згубила ти свій рід!

Ведуча: О Боже мій! Які ж ми всі багаті,
Які безцінні маємо скарби!
Та у своїй державі – власній хаті

Ми живемо ще й досі, як раби.

Ведуча: Давайте разом візьмемось до справи –
Законотворці, вчені, вчителі,
Щоб не було міцнішої держави
Ані в Європі, ані на Землі.

Ведуча: 25 років українській державі. Але це лише мить, незначна частина нашого минулого. І знову життя поставило перед нами випробування. Події останніх місяців примусили кожного українця відчувати свою причетність до долі країни, а також зрозуміти, що ми господарі на власній землі.

Ведуча: Свідомість українців постійно змінюється. Майдан і Революція гідності потрясли не тільки Україну, а й увесь світ. Зігріта палкими серцями мільйонів національно свідомих українців з усіх регіонів, наша держава продемонструвала Європі і всьому світові, що українці – міцна духом волелюбна нація, яка навчилась поважати себе, яка зуміла відстояти свій демократичний вибір.

Ведуча: Та не всім це по душі. Вороги зазіхають на територіальну цілісність нашої держави. На Сході точаться криваві бої. Там вирішується доля і майбутнє України. Саме за це зараз в зоні АТО воюють наші хлопці. На полі битви – захисники, воїни. Вони, мужні, сміливі, хоробрі, не шкодуючи власного життя, захищають неньку Україну.

(демонстрація відеоролика)

Ведуча: Сьогодні у нас є можливість побачити цих мужніх воїнів, висловити їм щирі слова подяки за їхню мужність, стійкість, героїзм.

(виступ учасника АТО та виступ вчителя історії)

Читець: Я сьогодні знову не засну,
І боюсь, що не засну ніколи.

Нині знову бачив я війну,
Як бандити підірвали школу.
Перестали битися серця
Тих дітей, які лиш розцвітали.
І навіщо смерть потрібна ця?
І кому ці діти заважали?
Я не хочу гратись у війну.
Я зламав нового автомата.
Я не буду гратись у війну.
Я не хочу у дітей стріляти.
Я прошу! Не грайтесь у війну.
Я не можу бачити могили.
Хто поверне усмішку ясну,
Тій дитині, що її убили?
Я пишаюсь прадідом своїм,
Що геройськи на війні загинув.
Перемогу він приніс усім,
І поліг за нас, за Батьківщину!
А за що сьогодні ллється кров?
І чому так рано гинуть діти?
Боже, дай нам розум і любов!
Зупинися! Зупинися, світе!

(на фоні пісні «Пливе кача» та відеоматеріала читається вірш)

Читець: Мамо, не плач. Я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.

Голубко, не плач.
Так судилося, ненько,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошусь в сон твій тихенько,
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває,
Душа за тобою, ніжненька, щемить.
Мамочко, вибач за чорну хустину,
За те, що віднині ти будеш сама.
Тебе я люблю, і люблю Україну,
Вона, як і ти, була в мене одна.

після прочитання вірша на фоні відеоролика зал піднімається для хвилини мовчання, після хвилини мовчання виконується пісня «Мамини глаза»

Ведуча: Важко назвати іншу націю, яку так часто знищували і так нещадно шматували, ділили між жадібними сусідами, і яка знову поставала б до життя, як фенікс із попелу, народжувала нову еліту знаходила сили для самоствердження.

Ведуча: Ми всі – одна сім'я, єдина ми родина,
У кожному нашим «я» - частина України.
Ми всі одна сім'я, єдина ми родина,
Мільйони різних «я», а разом – Україна.

Ведуча: Людина народжується на світ і разом із життям отримує у спадок найбільше своє багатство – Батьківщину. Вона у нас одна, іншої ніколи не буде.

Ведуча: Українцям пощастило. Нас як націю визнав світ, визнав нашу державність і, треба сподіватись, навіки ми утверджуємо себе як рівні серед рівних на цій не завжди гармонійній, але такій прекрасній планеті.

Ведуча: Ми живемо в незалежній Україні і пишаємося тим, що маємо свою державу, мову, землю, традиції і символи. Той є справжнім патріотом, хто своїми вчинками, поведінкою, працею і знаннями зміцнює її могутність.

Ведуча: Я буду вчитись, щоб знання здобути,
Нове зробити в світі відкриття...
Щоб корисним своїй державі бути,
І щоб прекрасним в нас було життя.

виконується вокально-хореографічна композиція «Сонячне коло»

Ведуча: Нехай ніхто не половинить
Твоїх земель, не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на всіх у нас одна.
Одна від Заходу й до Сходу,
Володарка земель і вод –
Ніхто не ділить хай народу,
Бо не поділиться народ.
Нехай ніхто не половинить
Твоїх земель, не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на світі в нас одна.

виходять всі учасники , звучить пісня «Україна»

Кіслова Валентина Анатоліївна

Учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель». Стаж роботи 23 роки.

В комунальному закладі «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №33 Вінницької міської ради» працює

з 1993 року

Жінки в історії України

Літературно-мистецька композиція

Учитель. Протягом багатьох століть люди оспівували та прославляли в піснях і віршах образ матері - берегині чи коханої жінки, благословляючи її ім'я. Деякі філософи вважали, що доля жінки - у домашньому господарюванні та материнстві. На їхній погляд, жінка не здатна до великих справ і почуттів. Але українки вже багато століть виявляють і велич почуттів, і талант материнства, і велич справ.

Життя та громадська діяльність мудрої та справедливої княгині Ольги вивели Русь на світову арену. Сама жінка змусила державних мужів рахуватися з інтересами її країни, поважати її. Весь світ знає про вродливу українську дівчину, яка полонила серце молодого султана Сулеймана і стала всемогутньою Роксоланою. Перебуваючи далеко за межами рідної України, вона сприяла розвитку національної культури, дбала про добробут народу.

Не минуло і століття, як щедра на таланти українська земля подарувала людству чарівну й талановиту Чураївну. Марусині пісні про кохання та вроду й досі бентежать наші серця, наповнюючи їх то смутком, то радістю.

Можна навести чималий список жінок, які прославляли рідну землю. Це поетеси Леся Українка та Ліна Костенко, художниця Катерина Білокур, співачки Раїса Кириченко та Ніна Матвієнко, актори Соломія Крушельницька та Наталія Ужвій і багато-багато інших.

Найболючішою втратою для кожного народу є втрата історичної пам'яті, яка з діда-прадіда передавалась від покоління до покоління й була основою у вихованні національної самосвідомості.

«...Народ живе саме завдяки міцному зв'язку часів, безперервності традицій, великій силі історії...», - наголошував відомий український прозаїк, лауреат державних премій, автор кількох десятків романів - Павло Загребельний.

Творцем історії є народ, але окреме місце в ній відводиться видатним особистостям.

Отже, проклавши разом дорогу в далеке минуле, зробимо з вами спробу з'ясувати, у чому ж загадковість і велич жіночих постатей. Кого приховує історія під цими іменами?

Велика Княгиня Київська

Свята рівноапостольна Ольга

Учитель. Віками ткалось мереживо народних переказів про велику княгиню Ольгу як діяльну, мудру правительку й захисницю землі Руської.

Перша учениця. Образ Ольги постає перед нами зі сторінок «Повісті минулих літ» Нестора-літописця, візантійських хроністів і письменників. У видатній

пам'ятці часів Київської Русі - Софіївському соборі в Києві - на фресці відновлене портретне зображення княгині Ольги. Її обличчя має досить суворий вигляд: великі очі, трохи вигнуті брови, прямий, правильної форми ніс, з-під мафорія виглядає темно-каштанове волосся із проділом посередині.

Друга учениця. Княгиню Ольгу (у святому хрещенні Олена) православна церква почитає як святу й рівноапостольну. Прийнявши християнство, вона сприяла його поширенню на Русі.

Згідно з літописом, Ольга була родом зі Пскова, доводилась родичкою правлячому тоді на Русі Олегу. У 903 році її віддали заміж за Ігоря, сина Рюрика, майбутнього великого князя, якому на той час виповнилось 25 років. Оскільки в 903 році вона була ще маленькою дівчинкою, шлюб спочатку був номінальним.

Третя учениця. Юність княгині припала на другу половину правління Олега, період, позначений бурхливими подіями, зокрема походами на Візантію. Після смерті Олега чоловік Ольги Ігор Рюрикович став повновладним правителем Русі. Далекі походи Ігоря відволікали від внутрішніх подій, і Ольга дедалі більше входила у справи управління державою. Ольга у справах держави спиралась на християн, поступово схиляючись до їхньої віри.

Четверта учениця. У 942 році в Ігоря й Ольги народився син Святослав. Очевидно, він був у них не першою дитиною, проте в історію увійшов тільки він. Восени 945 року Ігор вирушив за даниною до древлян, де й був убитий.

Після непередбаченої смерті Ігоря влада перейшла до рук його дружини Ольги (995- 964 рр.), бо син Святослав ще не досяг повноліття. Як свого часу Олег, Ольга виявилась надзвичайно вольовою та владолюбною особою, і тривалий час після досягнення Святославом повноліття вона продовжувала управляти величезною державою.

П'ята учениця. Князювання Ольги помітно вплинуло й на відносини Русі з іншими країнами, насамперед Візантією. На відміну від своїх попередників, Ольга намагалась розв'язувати проблеми, що виникали, не силою зброї, а шляхом переговорів, не прагнула загарбувати чужі землі. Насамперед вона домогалась зростання міжнародного авторитету Русі, її визнання найбільшими на той час державами . Так, Ольга особисто очолила велике посольство до Константинополя.

Ольга зробила спробу ввести країну у сферу міжнародних відносин у Центральній Європі. Окрім запровадження християнства, вона також мала клопотатись про встановлення відносин «миру й дружби» з Германією - могутньою європейською державою.

У роки правління Ольги не відбулось воєнних зіткнень ні з Хазарією, ні з печенігами.

Ольга до кінця свого життя фактично управляла Руссю. Під час навали печенігів на Київ у 968 році Ольга очолила оборону міста.

Шоста учениця. Померла велика княгиня Київська 11 липня 969 року. Поховали її за християнським звичаєм, в одній із побудованих нею в Києві церков. А у «Повісті минулих літ» згадується, що її онук, князь Володимир, переніс останки княгині до Десятинної церкви Богородиці й поховав у кам'яному саркофазі.

Багато із того, що задумала, але не змогла здійснити княгиня Ольга, продовжив її онук, Володимир Великий, який хрестив усю землю Руську.

«А я не скорилась».

Дивовижна русинка Роксолана

Учитель. Скільки страждань випало на долю українського народу! Століттями плундрували українські землі вороги, забирали дівчат у гареми, розлучали сім'ї, убивали старих. Життя буває таке жорстоке, що не лишає часу для розмірковування, а ставить перед людиною конкретні запитання, тільки «бути» чи не бути». Таким видалось і життя Насті

Лісовської - Роксолани.

Сьома учениця. Настя Лісовська народилась у перших роках XVI ст. У 1520 році потрапила в татарський полон п'ятнадцятилітня донька рогатинського священника Гаврила Лісовського Анастасія. Вона була продана в рабство й потрапила в гарем

турецького султана Сулеймана. Уже через рік, завдяки своїй красі, розуму, гордості та сміливості, вона вибилася з простих рабінь у султанські жони.

Восьма учениця. Розумна, вродлива й енергійна Роксолана мала великі здібності, писала вірші, вела щось на зразок щоденника, досконало знала французьку мову. Отримавши ще вдома хорошу освіту, Хуррем постійно поповнювала її читанням різних мудрих книг у султанській книгозбірні. Вона була однією з найосвіченіших тоді у світі жінок, відігравала значну роль у політичному житті Османської імперії, стала першою порадицею падишаха.

Дев'ята учениця. Роксолана цікавилась міжнародними справами, мала великий дипломатичний хист. Вона вільно спілкувалась латиною з послами європейських країн - польським королем, королевою Угорщини, листувалася з правителями Венеції та Персії, перебувала поруч із Сулейманом на прийомах і бенкетах.

Винятковість долі Роксолани в тому, ким вона стала. Дивовижна бранка не лише мала трьох синів і доньку, яких султан називав «утіхою своєї душі», а й великий вплив на свого чоловіка, на політичне та соціальне життя Османської імперії. І все це відбувалось на Сході, де для жінки неприпустиме втручання в державні справи. А Роксолані був даний титул великої султанші Стамбульської. Такої честі не знала жодна жінка Туреччини!

Десятий учень. 41 рік пробула Настя Лісовська султаншею Туреччини. Саме стільки наймогутніша у світі держава не чинила нападів на Україну, більше того, ще й стримувала татар. Для козацької держави це було велике благо, бо врятувало від загибелі. Розуміючи неможливість повернення до рідного краю, Роксолана прагнула полегшити долю свого нещасного народу.

Туга за рідним квітучим краєм почала гнітити її, позбавила сну та спокою. Відчуваючи близьку смерть, могутня Роксолана відкликала сина з далекого походу, щоби передати останнє прохання про рідну землю. «Помираю, сину, - мовила Настя. - Помираю, так і не побачивши України, тихого гаю біля річки. Так

і не вклонившись могилам батьків. Не почувши ні зозулі, ні соловейка. Хоч би на мить усе це побачити і почути.»

Одинадцять учениця. Роксолана, Хуррем, Хасекі - під цими іменами її знає світ. У Стамбулі велика міська ділянка носить ім'я Хасекі (офіційне ім'я султанші), тут знаходяться мечеть, притулок і лікарня, збудовані за сприяння Роксолани, і все це на місті Апрет-базару, де колись продавали людей у рабство.

Біля мечеті Сулеймана Пишного, поруч із його восьмигранною гробницею, - теж кам'яна восьмигранна усипальниця Роксолани, єдиної султанші в тисячолітній історії Османської імперії, взагалі єдиної в історії жінки, яка удостоєна такої честі...

Учитель. Ім'я Роксолани увійшло в історію як символ розуму, стійкості духу, величчю, показавши всьому світу, що таке краса, мудрість і чарівність української дівчини. Саме їй, цій славетній султанші, присвятив один зі своїх найкращих творів видатний український письменник Павло Загребельний, назвавши його «Роксолана».

Легендарна постать Марії Чурай

Учитель. В історії української культури є чимало недосліджених сторінок, нерозкритих таємниць. Про поетесу та співачку Марусю Чурай ще в минулому столітті в Україні ходило чимало переказів і легенд, які дають підстави стверджувати, що ця чудова піснярка - особа історична.

Її пісні - як перло багатоцінне,

Як дивен скарб серед земних маркот...

Саме такими словами Ліни Костенко можна охарактеризувати творчість Марусі Чурай. Хто ж вона, ця жінка, яку названо живою легендою?

Дванадцята учениця. З переказів ми знаємо, що народилась Маруся 1625 року в родині урядника добровільного козачого полку Гордія Чурая, людини хороброї, чесної, палкого патріота.

Бог наділив її красою, чудовим голосом, умінням складати пісні, романтичним коханням: її обранець, козак Григорій Бабренко, скорившись волі майстра, покидає Марусю й одружується з багатою Галею Вишняківною. У розпачі дівчина хоче втопитись, але її рятує Іван Іскра, який палко кохає дівчину. Маруся помстилася за зраду, отруївши Гриця настоем зілля.

Її засуджують до страти, та Ікра встигає привезти від гетьмана помилування. Змучена докорами сумління, через півроку Маруся вмирає від сухот.

Тринадцята учениця. З інших варіантів легенди відомо, що дівчина після суду пішла до Києва на пращу, але не повернулась до Полтави, померла в якомусь монастирі.

Ім'я Марусі Чурай належить лише фольклорній традиції, не підтвердженій документально, тому життя цієї талановитої співачки, як писав Леонід Кауфман у книзі «Дівчина з легенди Маруся Чурай», - це «нерозкрита таємниця української історії та культури».

Образ Марусі Чурай, її чудові пісні, зокрема «Ой, не ходи, Грицю...», надихали на творчість багатьох письменників і поетів. В їхніх творах Маруся Чурай постає перед нами духовно багатою людиною з чуйним і щирим серцем.

Чотирнадцятий учень. Ще маленькою дівчинкою Маруся захоплювалась і пишалася своїми батьками, саме від них успадкувала горду вдачу, великий розум і талант. Дівчина мріяла про високе кохання, яким воно було в її батьків. Може, через цю невідповідність так трагічно і склалось її життя. Кохання Марусі «сягало неба, а Гриць ходив ногами по землі».

Учитель. Минають роки, століття, а пісні легендарної «дівчини з легенди» будуть залишатись близькими й дорогими для кожного українця, бо велика любов і велика творчість - невмирущі.

Ця дівчина не просто так Маруся.

Це голос наш. Це - пісня. Це душа.

Цвіте калиною, пломеніючи летягами, творчість народної поетеси на запашних луках української ліричної пісні. І як не захоплюватись неперевершеною художньою витонченістю та красою її пісень!

Марія Костянтинівна Заньковецька

Учитель. Серед тих, хто навічно залишився в пам'яті значної кількості громадян не тільки України, а й інших країн світу, є Марія Заньковецька, яскрава зірка української сцени, перша народна артистка України (1923).

П'ятнадцята учениця. У скромній оселі провінційного інтелігента, в атмосфері дворянського побуту Адасовських, у селі Заньки 4 серпня 1854 року народилась найменша донька Марія - майбутня зірка українського мистецтва. Дитинство та юність дівчина провела на батьківщині...

Шістнадцята учениця. Дівчинка отримала початкову освіту в Конилівці, потім у приватному пансіоні в Ніжині. Пізніше перевелась до пансіону в місто Чернігів, де її вчителем став український поет і педагог М. Вербицький.

З юних років почала виступати Марія в аматорських виставах у Ніжині й Чернігові. Перша її роль - дівчинка-сирітка в казці «Дочка Кощея». У Чернігові дівчинка знайомиться з професійним театром, уперше дивиться п'єсу «Наталка Полтавка» у виконанні мандрівної акторської трупи.

Вона була закохана в мистецтво, любов до сцени стала її життям.

Сімнадцята учениця. Ніжин завжди славився театральними традиціями. Ще у 20-х роках у гімназії вищих наук князя Безбородька зародився перший в Україні студентський аматорський театр у світському навчальному закладі.

Хоча театр у гімназії працював недовго, він запам'ятався ніжинцям і дав поштовх для організації аматорських колективів у місті 40-60-х років, у яких брали участь представники місцевої інтелігенції, студенти та професори юридичного ліцею.

Побачивши Марію Адасовну в Ніжині, І. Ракович попросив її батька дозволити їй грати у виставах аматорського театру. Костянтин Костянтинович не міг відмовити голові дворянства, і Марія Костянтинівна з 1876 року почала брати участь у виставах ніжинської трупи. Спочатку це були ролі у водевілях, потім роль Наталки Полтавки в однойменній п'єсі І. Котляревського.

Вісімнадцята учениця. Не можна уявити собі, як би склалась подальша доля Марії Костянтинівни, якби в 1882 році не прийшло запрошення Миколи Тобілевича та Марка Кропивницького вступити до української трупи, яка була сформована в Єлисаветграді.

Марко Лукич Кропивницький, який очолив трупу, побачивши Марію Хлистову у виставі «Наталка Полтавка», зрозумів, що нікуди її не відпустить. Але треба було думати про сценічне ім'я, бо ні дівоче (Адасовська), ні прізвище за чоловіком (Хлистова) вона не могла залишити, бо ні родичі, ані чоловік не хотіли бачити її на сцені. І вона взяла собі псевдонім, утворений від назви свого рідного села, - Заньковецька. Із цього часу надзвичайно яскраво сяє зіркою першої величини її ім'я.

Дев'ятнадцята учениця. Почались гастролі, переїзди з одного міста в інше. І чудова гра Марії Заньковецької у виставах. Слава М. Заньковецької зростала не лише в Україні, а й у багатьох містах Росії, Азербайджану, Грузії. У 1900 році трупа корифеїв приїхала до Ніжина. Вистави йшли на сцені Народного дому та у клубі Дворянського зібрання.

15 січня 1908 року вся Україна вітала М. Заньковецьку із 25-річчям її сценічної діяльності. У 1911-1916 роках Заньковецька керувала драматичним гуртком студентів Ніжинського історико-філологічного інституту.

З 1919 по 1921 рік Марія Заньковецька була артисткою Державного народного театру, українського театру в Києві, який з 1922 року носить її ім'я.

Двадцята учениця. У 1923 році Україна урочисто святкувала 40-річчя сценічної діяльності М. Заньковецької.

Їй першій в Україні уряд присвоїв високе звання народної артистки республіки. Вона вирішила виступити в ролі Зіньки у виставі «Дві сім'ї» Марка Кропивницького. 62-річна артистка потрясла і глядачів, і артистів силою свого темпераменту, свого могутнього таланту. Це був її останній виступ на сцені.

1934 року Великої Актриси не стало.

Чарівний світ Катерини Білокур

Учитель. У високому та світлому сузір'ї діячів культури рідного народу пломеніє незгасним вогнем зірка Катерини Білокур, яка виписувала на своїх полотнах диво - чари української землі.

Двадцять перша учениця. Нелегким був шлях Катерини Білокур. Народилась вона 7 грудня 1900 року в селі Богданівка в селянській родині. Родина жила убого. Катрю не посилали до школи. Дівчині подарували букваря, і вона сама навчилась грамоти. З дитинства Катерина тяглась до книжки, до творчості. Вона добре шила, вишивала. А одного разу їй захотілося щось намалювати. Сажею на полотні намалювала «якихось видуманих» птиць - пригадувала потім уже відома художниця.

Затуркані, темні батьки не розуміли нестримного потягу дочки до того святого малярства. Та на життєвому шляху дівчини зустрілись люди, які відчули природний дар дівчини й допомагали їй у самоосвіті. Учитель Іван Григорович Калита давав читати Катерині книжки. У його гостинній хаті вона ознайомилася з альбомом репродукцій Третьяковської картинної галереї.

Двадцять друга учениця. Великий вплив на пробудження в дівчини інтересу до творчості, зокрема до живопису, мав Т. Шевченко, його «Кобзар».

Про це ми дізнаємося з листів художниці.

Чарівна природа рідного села, розмай дерев, квітів, запашних трав стали для Катерини Білокур академією мистецтв. Дівчина самотужки осягає таємниці техніки живопису. Милуючись кожною квіточкою, листочком, травинкою, гілочкою, блакитним небом, вона у природи навчається поєднувати кольори та їх відтінки. Перші твори художниці-самоучки намальовані вугіллям, рослинними фарбами. На жаль, ці роботи не збереглись.

Олійними фарбами вона почала малювати портрети рідних та односельчан на фанері. Про те, що перед малюванням картин полотно ґрунтують, К. Білокур тоді не знала.

Саморобні пензлики, рослинні фарби, які виготовляла з буряків, калини, бузини, цибулі, різних трав, - саме цим творила вона свої картини.

Двадцять третя учениця. Катерина Білокур хотіла вчитись на художника, але без освіти її не прийняли до спеціалізованого навчального закладу. Вона вирішує

опанувати художню майстерність самостійно. Коли їй уже було 33 роки, Катерина Василівна рішуче заявляє батькам, що з цього часу буде вчитись малювати не лише у святкові дні, а щодня у вільні від роботи години. Марно намагались батьки відвернути доньку від «безглузлого», за їхнім висловом, заняття. Мистецтво стало її мрією, її життям.

Двадцять четверта учениця. З великим успіхом пройшла в 1941 році в Полтаві перша індивідуальна виставка робіт Катерини Білокур. Далі експонувалась на виставках у багатьох містах, зокрема в Москві, Парижі.

Померла Білокур 1961 року від важкої хвороби. Похована вона в центрі села Богданівка. В її хаті відкрито музей. Катерина Білокур була удостоєна звання Народного художника України.

Двадцять п'ятий учень. Творчий доробок дивовижної художниці різноманітний - натюрморти, портрети, пейзажі.

Та найбільше захоплювали Білокур квіти. Вони вабили її у квітнику, на городі, біля хати, у полі, на луках, за тинами вздовж вулиць Богданівки. Дивовижною силою своєї фантазії народна майстриня зуміла передати на полотні незвичайну красу, розмаїття квітів рідної землі.

У доробку художниці є чимало пейзажів, у яких вона зуміла тонко відчутти й відтворити природу рідного краю.

Двадцять шоста учениця. Надзвичайно скромна в житті, такою вона зображає себе й на автопортретах. Сіро-білі тони, простий селянський одяг, замислений, спокійний погляд розумних очей.

Талант цієї жінки в тому, що вона надзвичайно тонко відчувала красу життя, усього того, що оточує людину.

Її життя - то як роман, сповнений драматизму, де було й нерозділене кохання, і чимсь нерозуміння, де були і конфлікти з близькими людьми, і причиною всьому була одержимість, нездоланність, відданість мистецькому покликанню.

Народжена холодного зимового дня К. Білокур принесла в цей світ стільки тепла, що гріє нас і досі.

Золотий голос України Ніна Матвієнко

Учитель. Лине пісня, негучна, гарна. Народна пісня. І витончена її мелодія бринить легко, наче натхнення самої весни. «Піснею до серця - серцем до народу», - кажуть у народі, а отже, до далеких коренів нашої історії.

Двадцять сьома учениця. Пісня! Вона - серце народу, його душа, його крила. Створена народом, пісня пахне травневими дощами, синіми льонами, материними руками. Скільки людей, затамувавши подих, слухали її трепетне й лагідне тужіння...

Українським соловейком назвав Дмитро Гнатюк Ніну Матвієнко. І справді, у неї неповторний фольклорний стиль співу. Ніна - дуже тонка душа, завжди безпосередня у своєму співі. Сольний спів Матвієнко своєрідний, оригінальний. Він, як чисте ранкове повітря, непомітно проникає в серце, зачаровує магією м'якого голосу, глибиною почуттів, трагізмом людським. Співачка майже ніколи не повторює один і той же репертуар. Майстерністю народної артистки України, лауреата Державної премії імені Тараса Шевченка Ніною Матвієнко захоплювались у багатьох країнах. Найбільшої глибини сягнула співачка у виконанні народної пісні.

Її народність бере витoki з історії отчого краю, його легенд, балад, від мудрої селянської філософії, в основі якої - розум, доброта, внутрішній протест проти неправди.

Двадцять восьма учениця. Народилась вона на Житомирщині. У сім'ї було одинадцятьох дітей. У дитинстві вчилась перекрикувати пташок, іржати, як коні, бо батько пас їх, і, мабуть, ця обставина сприяла тому, що з дитинства виникла в неї любов до тварин.

Любила спорт, зокрема ручний м'яч. Була і в акробатичному гуртку. Після школи пішла на коростеньський завод «Хіммаш», улаштувавшись кранівницею. Мрією Ніни Матвієнко було поступити до студії театру.

Закінчивши в університеті факультет української мови та літератури, пізнавши історію пісні, вона стала співачкою.

Коло її захоплень різноманітне, але найближчою стала пісня.

Прислухайтесь, як співає Ніна Матвієнко, і ви станете щедрішими, чистішими в помислах і ділах своїх.

Улюблена поетеса сучасності
Ліна Костенко

Учитель. Жінка з легенди - так називають Ліну Василівну Костенко, найяскравішу зірку на небі сучасного українського письменництва.

- Чи потрібні мужність і сила жінці сьогодні?

- Чи й справді необхідно, щоб жінка була мужня?

Спасибі вам, спасибі за цей пріоритет.

Постане всіх віків була потрібна Муза.

А жінці хто потрібен, якщо вона - поет? - стверджує Ліна Костенко.

- А чи легко бути жінці поетом? Кожна з поетес відповідає на це запитання по-своєму.

Яка різниця - хто куди пішов?

Хто що сказав, і рима вже готова.

Поезія - це свято, як любов.

О, то не є розмовка побутова!

І то не є дзвінкий асортимент
метафор, слів, - на користь чи в догоду.

А що, не знаю. Я лиш інструмент,
в якому плачуть сні мого народу.

Двадцять дев'ята учениця. Українській літературі таланить на великих жінок. Ліна Костенко - поетеса вищої інтелігентності та порядності, не ласа ні до слави, ані до почесей. У творчому житті вона залишалася сама собою.

Ніжний лірик, глибокий філософ - привернула увагу до своєї поетичної творчості ще в 1950-1960 роках. Її справедливо називають однією із предтеч поетів-шестидесятників, її самобутній талант шукав нові теми та проблеми, нові барви для своєї творчої палітри.

Шлях поетеси в літературі був складним, неоднозначним. Перший успіх. А потім 16 років вимушеного мовчання.

Л. Костенко з тих поетів, які здатні крізь людське бачити національне, переходячи одразу на загальнолюдський рівень. Поетеса не байдужа до проблем нашого сьогодення.

Тридцята учениця. Поезія Л. Костенко торкає серця читачів, по-справжньому хвилює та змушує замислитись про сенс свого власного життя.

Її самотність творчість характеризується ідейно-тематичним і жанровим розмаїттям ліричних і лірико-епічних творів. Свого часу Ліна Василівна стала легендою в українській літературі, як і героїня її твору Маруся Чурай.

Українській літературі поталанило, що в ній є постать, яка життям і творчістю утверджує благородство вищих мистецьких принципів.

Тридцять перша учениця. Щастя... У кожної людини воно своє. Якою ж буде та життєва стежина? Хочеться жити відкрито, не ховаючись, не тікаючи від труднощів.

Найбільше щастя - відчувати, що ти потрібен людям. Прожити своє життя так, щоби бути людиною в широкому розумінні цього слова. Старовинна мудрість каже, що людина - творець свого щастя. Справжнє щастя - це передусім уміння любити життя й людей. І вчить цього нас безсмертна поезія Ліни Костенко:

Все повторялось: і краса, й потворність.

Усе було: асфальти й скоріші.

Поезія - це завжди неповторність,

Якийсь безсмертний дотик до душі.

Заключне слово

Дивне створіння - жінка.

Одним поглядом в силі викликати велике почуття.

Одним порухом брови розвіяти його на порох...

Її люблять і зневажать, обожнюють і затоптують у бруд.

А все ж стають перед нею на коліна...

Тому що все високе в людині - від жінки.

Жінка дає життя, леліє, зігріває, допомагає зробити перші кроки.

Вона порадиця й захисниця.

Предмет обожнення та поклоніння, щастя й натхнення.

Сила жінки звичайно безмежна.

І не дивлячись на те, що чоловіки - сильна половина, перед нашою слабкою, але ж перед прекрасною половиною вони схиляють голови. Дійсно, жінки гідні цього. Та як їх можна не любити, коли вони все знають, усюди встигають: виховати дітей, зберегти тепло родинного вогнища, бути водночас хорошим спеціалістом на роботі й доброю господинею вдома. Вони успішно вирішують усі ці проблеми й залишаються перш за все жінками. У кожній квітці - своя чарівність. Так само, як у кожній жінці. Треба лише вміти бачити, вміти дивитись.

Для прекрасної половини звучить пісня «Полісяночка».

До цих прекрасних слів хочеться додати побажання здоров'я, щастя, любові та поваги. Кохайте і будьте коханими.

Хай вам лагідно посміхається сонечко,

Хай життєвий шлях ваш буде зоряним,

Хай життя ваше світиться, як зорі,

Щоб не були ви похмурі, як хмарки, холодні, як зима,

А лише лагідні, усміхнені.

І пам'ятайте, що ми того варті.

Пшелуцька Людмила Олександрівна, стаж роботи на посаді класного керівника 10 років. Комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів №34 Вінницької міської ради» У своїй роботі з учнівським колективом велику увагу приділяє вихованню патріотичних якостей своїх вихованців. Працюючи зі своїм класом застосовує різноманітні форми роботи , в тому числі і свято-зустріч із воїнами АТО.

« День захисника Вітчизни»

для учнів 8 класу

Мета: виховувати повагу до захисників Вітчизни та професії військовослужбовця; викликати у вихованців почуття національної гідності, єдності та любові до рідної країни, бажання захищати її від ворогів, розширювати світогляд учнів; розвивати їх творчі та партнерські здібності .

Хід свята.

1. Демонстрація відео на пісню Святослави Вакарчука «Не твоя війна.»

2. Декламація віршів учням:

Коли вогненний час питання ставить

В тумані лицемірства і брехні,

Коли людину вирізняють справи

А честь і дух гартують у вогні.

Коли здавався вирок незворотнім,

Коли кривавий вождь тріумфував –

Піднялася у бій небесна сотня,

Залишившись на віки між заграв.
Коли у вічі смерті прикордонник
Повторював присягу без вагань,
Коли приймав наказ на охорону
І виступав на небезпечну грань
Коли настав момент сказати хто ти
І зупинити смерть своїм життям –
Четвертий день стоїть морська піхота
Без флангів, без тилів і прикриття.

Коли топтали землю окупанти,
І тьмарив розум біль вчорашніх втрат –
Старенький ветеран збирав команду
І мовчки прямував у військкомат.

Коли пілоти рвалися у небо,
Рятуючи машини для війни –
Земля батьків сказала: Хлопці, треба.
І відповів туман: Летіть сини.

Коли живим щитом закрили стіни
Частин військових діти і жінки –
Весь світ збагнув: не вмерла Україна
Стараннями московської руки.

3. Демонстрація відео на пісню «Укроп.» гурту Гайдамаки.

4. Звернення вчителя до присутніх.

Так, наша Батьківщина потребує захисту в цей непростий час. Першими на захист її територіальної цілісності та свободи стали наші військові. Сьогодні до

нас на свято завітали справжні захисники, відважні воїни Національної гвардії,. Дозвольте вам представити Чернегу Михайла Павловича та його бойового товариша Каширцева Володимира Анатолійовича. Давайте привітаємо наших дорогих гостей зі святом та подякуємо їм за те, що вони зробили для нас та нашої країни.

5. Вручення подарунків та квітів воїнам.

6. Декламація віршів учнями:

Не журналістів це забава,
Не чорна вигадка, не сон,
Що над Європою вже знову
Навис зажерливий дракон.
Так ніби з давньої епохи,
З доісторичних ще часів,
Лунають звіра хижі кроки,
В крові шляхи його слідів.
Вогнем шиплять страшні язики,
Сягають полум'ям до хмар,
А з пащі стогоном великим
Він викидає згубний жар,
І вже горять поля і хати,
Дракон все нищить залюбки,
І починає поглинати
У небі мирні літаки.
А там жінки й маленькі діти —
Майбутніх вчених імена.
Та цій потворі лиш би вбити,
Бо назву має він — війна.
То хто ж зберіг дракона нині,

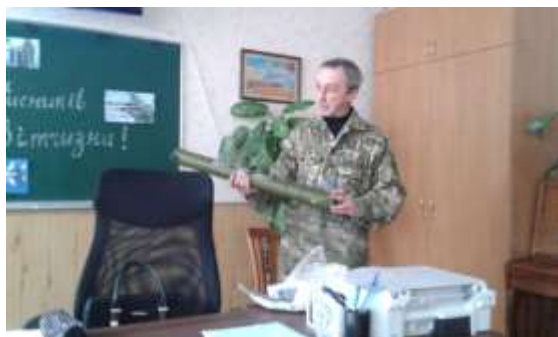
В якій він вижив стороні?
Аж глянь, блищить ярлик на спині,
А там: «Це зроблено в Кремлі».
І на простори України,
Як силу зла і темноти,
Вночі дракона запустили,
Лице сховавши від ганьби.
Та маска тут не допоможе,
Ховай обличчя — не ховай,
Ти українського народу
Не зламиш, враже, так і знай!
Бо вже в ряди непереможних
На захист краю й матерів,
Почувши звуку клич тривожний,
Зійшлися тисячі синів.
Загони хлопців найдорожчих,
Загони хлопців золотих,
Нащадки славних запорожців,
Повстанців вічно молодих,
Щоб зупинити від навали
Цю двоголовую орду,
Щоб нам життя не плюндрували
Якась «ДНР» чи «ГРУ»,
Щоб зберегти народу волю,
Щоб процвітав наш край завжди...
Вам, українській герої,
За подвиг слава на віки!

7. Перегляд відео на пісню « Солдатська пісня з гори Карачун»

8. Розповідь учасників АТО .

Демонстрація зброї, фото та відеоматеріалів з їх особистого архіву.

А зараз у вас, діти, буде можливість послухати розповідь наших гостей, побачити зразки зброї, відео , фотоматеріали та задати учасникам бойових дій ваші запитання.

Декламація вірша ученицею:

Є мрія в нас лише одна —
Щоб закінчилась війна,
Щоб перестали гинуть люди —
Про них ніколи не забули,
Про вічну пам'ять і любов,
Бо розлилась на фронті кров
Синів і дочок Батьківщини!
Ця кров Героїв України!

10. Вшанування пам'яті загиблих. Хвилина мовчання.

11. Звернення вчителя до присутніх.

Давайте зараз хвилиною мовчання вшануємо пам'ять воїнів, волонтерів, лікарів, які загинули захищаючи нас та нашу рідну землю. Ми з вами завжди пам'ятатимемо їх! Будемо і надалі допомагати нашим воїнам, пораненим солдатам та співвітчизникам. Тільки так, ми всі разом, переможемо наших ворогів і подолаємо усі труднощі .

Хвилина мовчання.

На завершення нашого свята, хочу побажати нашим гостям здоров'я, життєвої наснаги, сил та успіхів! А вам, діти, зростати розумними, сміливими, чесними, порядними та вільними людьми. Любіть свою Батьківщину, пишайтеся тим, що ви українці! Станьте гідною зміною теперішнім захисникам.

11. Виконання учнями пісні Тіни Кароль « Україна – це ти »

12. Кінець свята.

Дякуємо нашим гостям за те, що прийшли . До побачення.

Закусило Ліна Миколаївна вчитель історії та правознавства комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 32 Вінницької міської ради», спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель», стаж роботи 27 років.

Ми - нащадки козаків

Виховний захід

Мета:

1. поглибити знання про звичаї, обряди, атрибути, пов'язані з козацькою минувшиною;
2. виховати патріотизм та шанобливе ставлення до історії рідного народу, гордысть за славних лицарів українського народу;
3. сприяти згуртуванню дитячого колективу, розвивати увагу, мислення, пізнавальні інтереси.

Обладнання: презентація, ікона Покрови Пресвятої Богородиці, вишиті рушники та скатертина, аудіо записи, ваза з калиною, хліб – сіль.

Епіграф: *Бо найкращі вояки –*

Запорозькі козаки

І не буде переводу

Українському народу

Доки із глибин сторіч

Долина козацький клич.

Хід заходу

Читець. За шляхами, за дорогами,
За Дніпровськими порогами,

За лісами за високими
Наші прадіди жили.
Мали Січ козацьку сильную,
Цінували волю вільную
І Вкраїну свою рідную,
Як зіницю берегли.

Вчитель. Один з найяскравіших феноменів вітчизняної історії – українське козацтво. Неможливо знайти у минулому України якесь інше явище, яке б так глибоко і різнопланово вплинуло на історичну долю всього українського народу .З початків козацтва і до сьогодення, а, вочевидь, і на майбутнє, життя українців – «і мертвих і живих, і ненароджених», усієї нації з її минулим, сучасним і майбутнім, було, є і, поза сумнівом, буде нерозривно пов’язане з козацтвом.

Частина 1.

Вед. 1: З давніх – давен так повелося...

Сутужно жити довелося...

Й на теренах рідної країни,

Зросло козацтво України.

Вед. 2: Як промінь ясний з – поміж неба,

В захисниках була потреба,

І тут з’явився він – КОЗАК,

Сталевих шабель він мастак.

Він вільний був, із духом сильним,

Був мужнім, хвацьким та кмітливим,

Народ в обиду не давав.

За святу землю, матір, Бога,

Була йому одна дорога.

Вед. 1: Козак. І в нашій уяві спалахує образ сильних, мужніх і відданих рідній землі людей.

Вед. 2: Споконвіку наша земля, мов магніт, притягувала до себе завойовників різного роду-племені. А чи знаєте ви, хто були найкращими захисниками просторів нашої Батьківщини?... Так, це були козаки.

Вед 3: Майже триста років козаки боронили наші землі від варварських нападів турків та татар, а також від польських та московських колонізаторів.

Вед. 1: Наш народ завжди пам'ятатиме про цю героїчну сторінку історії. Указом Президента України у 1999 р. встановлено День українського козацтва. Це свято відзначається щорічно 14 жовтня.

Вед. 2: Також 14 жовтня в Україні відзначають велике релігійне свято – Покрови Пресвятої Богородиці. Завдяки пошанованому ставленню українського козацтва до цього свята, за ним закріпилась ще одна назва – Козацька Покрова, адже Матір Божу козаки вважали своєю заступницею.

Вед. 3: Уже в ХХ ст. козацькі традиції передавалися борцям за незалежність України – армії УНР та УПА. У роки Другої світової війни багато українців – солдат Червоної армії перед боєм з фашистами зверталися до Господа та Діви Марії з молитвою про перемогу та порятунок.

Вед. 1: Тому свято Покрови Пресвятої Богородиці – це ще і день, коли ми згадуємо про славних воїнів, які прагнули свободи і боролись за незалежність України. Сьогодні це День українського козацтва та День захисника України.

Вед. 2: Сучасність наша не виняток. Для нашого народу прийшло нове випробування. І дух козачий прокинувся у нас. «Сміливці, герої, захисники!» - так звертаємося ми сьогодні до воїнів, які захищають нас у зоні АТО.

Пісня «Кленова балада»

Вед. 3: Вшануємо пам'ять борців за волю України хвилиною мовчання.

Частина 2.

Вед. 1: Ми з вами нащадки славних козаків. Зараз наші хлопці покажуть свою козацьку силу, відвагу, розум і кмітливість.

(Звучить «Марш запорозьких козаків». Виходять команди.)

(Привітання команд.)

Отаман І куреня:

Курінь «Хортиця.»

Наш девіз: «Хортиця – команда наша, й перемого буде наша.»

Отаман II куреня:

Курінь «Чайка.»

Наш девіз: «Нуте, браття, або перемогу добути, або дома не бути!»

Вед. 2: Порадували ви нас своїми привітаннями. Але, щоб стати гідними нащадками козаків, треба добре знати історію Запорозької Січі.

Вед. 3: Розпочинаємо вікторину «Україна – славний край козачий!»

Вед. 1 та 2:

1. Що означає слово «козак»? (Слово «тюркського походження» що означає «вільна людина», «страж», «конвоїр», «воїн – найманець», «шукач пригод».)
2. Перша письмова згадка про козаків. (1489р.)
3. Житло козаків. (Курінь)
4. Держава, якою керують люди, обрані на певний термін. (Республіка)
5. Символ влади гетьмана. (Булава)
6. Засновник першої Запорозької Січі. (Український князь Дмитро Вишневецький)
7. На якому острові було збудовано першу Запорозьку Січ? (На о. Мала Хортиця – найбільшому острові р. Дніпро)
8. Чому українських козаків називали запорозькими? (Вони жили за кам'яними порогами р. Дніпро, яких було 9)
9. Козацькі човни. (Чайки)
10. Як називалася зачіска козака? (Оселедець)
11. Вищий орган влади на Січі. (Козацька рада)
12. Головний, старший, командувач військ на Січі. (Гетьман)

Вед. 3: Ну що ж, історію ви знаєте добре. А тепер конкурс «Козацька кмітливість.» Продовжте прислів'я:

- За рідний край ... (і життя віддай.)
- До булави треба ... (голови.)
- Де козак, ... (там і слава.)
- Хліб та вода - ... (козацька їда.)
- Терпи, козаче, ... (отаманом будеш.)
- Степ та воля - ... (козацька доля.)
- Хочеш спокою - ... (готуйся до бою.)
- Береженого Бог береже, а козака ... (шабля стереже.)

Вед. 1: Козаки даремно часу не гаяли, а влаштовували змагання, демонструючи на втіху собі та на радість людям силу, спритність та завзятість козацьку.

Оголошується конкурс «Козацький двобій.» (Учні міряються силою на руках.)
Готові? Почали!

Вед. 2: Наступний конкурс «Бойова тривога.» (Конкурс на швидкість – хто швидше загорнеться в козацький пояс.)

Вед. 3: А який же козак без жартів? Аж земля здригалася від могутнього козацького реготу. Влучне гостре слівце і ми вміємо цінувати. Просимо до слова.

Сценка 1.

- Тату, а яка довжина Дніпра?
- Не знаю.
- А хто такий козак?
- Не знаю.
- Київ – це столиця якої держави?
- Не знаю.
- Синку, відчепися від батька! – просить мати.
- Нічого, хай питає, бо так нічого знати не буде.

Сценка 2.

Стоять Семен, їсть пиріжок. Підходить Петро і говорить:

- Семене, дай пиріжок.
- Це не пиріжок, а пампушка.
- Тоді дай пампушку.
- Це не пампушка, а бублик.
- Ну тоді дай бублика.
- Знаєш, Петре, спочатку виріши, чого хочеш, а потім проси!

Вед. 1: А чи знаєте ви, що супроти козаків не втанцює ніхто в світі?

Весь день буде музика грати –
Весь день буде козак танцювати!

(Танець козака)

Вед. 2: Добре козаки впоралися із завданнями.

Скільки ми б не грали, а закінчувати час.

Тож козацькі заповіді ви прийміть від нас!

- Честь і добре ім'я для козака дорожче за життя.
- По тобі судять про все козацтво і про народ твій.
- Будь працьовитий, не ледарюй.
- Дотримуй слова. Слово козака багато важить.
- Поважай старших, цінуй старість.
- Тримайся віри предків, живи за звичаями свого народу.
- Бережи свою сім'ю, служи їм прикладом.
- Будь хоробрим і відважним, мужнім і невтомним.

Разом: Хай козацькому роду не буде переводу!

(Учень декламує вірш про козаків.)

Всі на світі козаки трудяться багато,
Виставляють у бою груди презавзято.
За Вітчизну і добро ваше, християни,

Щоб подужать не змогли вражі бусурмани.

Та не тільки на війні груди виставляють,

Але й голови в бою часто покладають.

Дай спасіння, господи, за таку відвагу-

Вдома простий чоловік завше пробуває,

А козак у військо йде, дім свій залишає,

Чи повернеться, йдучи, - впевнитись не може,

Тож і ти обережи їх од смерті, Боже.

Не годиться також їм осуд виявляти,

Козаків немов святих, треба шанувати.

Позаяк і кров свою в битвах проливають,

І за віру праведну душі покладають.

Тим з небес подай свою, Господи, корону,

Хто для нашої землі чинить оборону.

Вчитель: Отже, ми з вами переконалися, що козацтво – це надзвичайно широкий і різноманітний світ, загадковий і привабливий. А хлопці наші – справжні козаки сильні, кмітливі, швидкі!

(Пісня Н. Яремчука «Гей, Ви, козаченьки...»)

